

de másfelől, családi kötelékek, benső viszony, s a hála érzelmei által Oroszország iránt is le van kötelezve a német császári ház és a birodalom, s így hát ők csak semlegesek maradnak.

Ime a találgatók politikája, mely szerint Bismarck még azt is elmondhatta, hogy nem sokat vár az értekezlettől.

Vajon beszélgettek-e arról, hogy Németország elhatározását a francia szomszéd tarthatja függőben, s hogy Poroszország semlegességét az orosz-francia szövetség árnyképe s az angol-francia-osztrák-magyar és török frigy szintén fel-támadható alakja teszi mind a két oldalra nézve kénytelenségképpen is biztossá?

Bármit beszéltek is, annyi kétségtelen, hogy Bismarck és a német birodalom adhatná a legnagyobb fordulatot a keleti kérdésnek. A porosz semlegesség, melynek határait bajos így előre, látatlanban megállapítani, a mi monarchiánkat is sakkban tartja, s azt hisszük, hogy Salisbury marquis utja mind a négy említett fővárosban eredménytelen volt: szövetségest nem talált Angliának, s így az értekezletek megnyitakor alig lepheti meg a világot az az egyszerre érkezett hír, hogy Salisbury nagyon békülékenyen és engedékenyen mutatkozik. Bismarck és császára most fogják, minden valószínűség szerint visszaadni a kölesönt Oroszországnak az 1866-ban és 1870-ben Sándor czár által hiven megtartott barátságos semlegességért s ezt oly előnyösen teszik, hogy, mint 1870-ben Oroszország, ugy most Poroszország főgná semlegességre szoritani az osztrák-magyar monarchiát.

Bármit álljanak is azonban az európai államok szövetségési tervei és céljai: annyi áll, hogy az orosz Ignatieff mellett Salisbury marquis viszi a konferencián a legfőbb szerepet. Neve csak az európai nemzetközi politika terén volt kevésbé ismeretes: hazájában már több ideje tekintélyes egyéniség s a konzervatív párt legelső államférfiai közé tartozik. Az angol szokás szerint, hol a családi javak és méltóságok öröklésével a név változása is csaknem mindig együtt jár, már a harmadik nevet viseli. Először Cecil Róbert lord név alatt volt ismeretes, mint Salisbury marquis második fia, kinek a Cranborne lordságra (mint testvérbátyját nevezték) s az ezzel járó birtokokra (sem volt kilátása, ha testvérbátyjának örököse maradt volna, nem hogy a Salisbury marquis-ságra, mely mindig a család legidősb tagját illeti).

Salisbury marquis családjának eredeti neve Cecil, s ők Cecil Vilmos baronettől Burleigh lordjától veszik eredetüket, ki Erzsébet királynőnek híres pénzügyminisztere volt, s kinek fia Cecil Róbert baronet Erzsébet és I. Jakab király alatt szintén híres miniszter volt s az utóbbtól a Salisbury grófságot kapta. A család tagjai már ettől fogva mindig magas állást foglaltak el az államügyek körül s 1789-ben a mostani marquis nagyapja kapta a Salisbury marquis címet, mely aztán apjára szállott. Ily előzmények után nem esoda, ha egészen példabeszéddé vált Angliában, hogy a Ceciliek minisztereknek születnek.

A mostani Salisbury marquis is miniszternek született, ki már korán elárulta nagy tehetségeit. Mint másodszülött fia, első rangú címre és vagyonra nem számíthatván, csak saját törekvései után reménylhetett magának kiválóbb jövőt. Cecil Róbert lord 1830-ban született s a híres etoni növendék és az oxfordi egyetemen tanult. 1853-ban a szokásos vizsgálatokkal („magister artium“ lett, a mi körülbelül annyi, mint a humanistikus tudományok tudora) bevégezvén egyetemi pályáját még ugyanazon évben, képviselővé választott s tíz évig volt az első helyes tagja. Bátyja 1865-ben halt meg örökös nélkül s így a Cranborne lordság is rá szállott s egyszerűen 1868-ban, atya halála után, a Salisbury marquis címet s a családi első szülöttséggel járó javakat is örökölte. Jelenleg összes családi címek így állíthatók össze: Salisbury nyolczadik grófja és harmadik marquisja, Cranborne lordja és Cecil baronet.

Mindezeket csak az angol arisztokratikus viszonyok jellemzésére hoztuk fel, mert Salisbury marquis nem nyert több fényt az öröklött névben, rangban és vagyonban, mint a mennyit ő fog a családnak kölesönözni. Már első beszédei, melyeket mint lord Cecil a képviselőházban a krími háború előtt és alatt mondott, mutatták, hogy a fiatal képviselő a mily metszően beszél ép oly élesen gondolkozik s e beszédek emléke maig is fenmaradt. Nem esoda, de annál nagyobb dicséret az alig 25—26 éves ifjú lordra, hogy a vén lord Palmerston őt tekintette legféltelmesebb ellenfelének a képviselőházban. A tory-pártnak nem sokára egyik legtekintélyesebb tagja s vezérférfia lett, kit soha nem lehetett számításon kívül hagyni. Gazdag ismeretei, szigorú következetesége, erős logikája, s rendkívüli bátorsága, mely a bonczoló szónoklati bírálat terén sokszor fényesen nyilatkozott, s mely őt a népszerűtlenségtől sem engedte visszaretenni, mind azt mutatták, hogy csak idő kérdése, mikor fog a kormányban is irányadó befolyásra jutni. Meggyőződése eltitkolásával még barátai és pártelei iránt sem szokott gyöngédségre törekedni. Nyíltságának egyik legfeltűnőbb bizonyítéka, hogy az északamerikai polgárháborúban határozottan a déli lizádók támogatását követelte, csupán hazája legközvetlenebb hatalmi érdekét tekintvén irányadót politikájában. Parlamenti fényes sikereit tollával is emelte, mert, mint a hamar nagy hírre és fontosságra emelkedett „Saturday Review“ (Szombati szemle) című lapnak egyik kitűnő dolgozó társa, ragyogó stílus, de kegyetlen politikai bírálatokat írt, melyeknek élet sokszor szinte sokalták barátjai, mert beszédeiben és cikkeiben olykor politikai elvtársait, Derbyt vagy Disraelit semkimélte.

Ez eltérések azonban még sem gátolták, hogy különböző konzervatív miniszteriumokban részt ne vegyen. Főként az indiai ügyekkel foglalkozott a kormányzatban. Mint az indiai tanács elnöke 1866-ban körösztilvitte azokat, a miket a régi „indiai társaságnak“ már félszázaddal előbb meg kellett volna tenni, hogy India birtokát Angolország ne veszélyeztesse, s a miket a társaság csak önzésből mulasztott el, mert csupán kereskedelmi érdekek iránt volt érzéke. 1867-ben, már lord Cranborne név alatt, lépett be a Derby által alkotott miniszteriumba, mint az indiai ügyek minisztere. Működése és bölcs kormányzata, czélszerű ujtásai lecsillapították a helyi gyűlölködések s elsimitották az indus fajok torzalkodásait.

Az utakat megjavította, a közmívelődést előmozdította s a gyarmati életnek új lendületet adott s a bölcs politikának Anglia már is gazdag termését aratja. Pedig nem maradt sokáig a minisztériumban. Nem helyeslő Disraelinek a választásra vonatkozólag betérjett reformjavaslatát, két barátjával kivált a kormányból, smint egy tiszta konzervatív töredék vezére, erős és szenvedélyes harcra folytatott Disraeli ellen. 1868-ban éppen azon a napon tartotta egyik legingeringültebb és legerőteljesebb beszédét, a melyen atya meghalt, s ő atyjának címét, nevét és összes javait örökölte. Másnapról kezdve már a lordok házában tagja volt az új Salisbury marquis, hol egyelőre esendesebb működést folytatott s új helyzetében inkább tartózkodó állást foglalt el, de azért éppen nem vesztette el hazája konzervatív államférfiai között első rangú tekintélyét.

Midőn 1874-ben Gladstone megbukott s ismét Disraeli lépett a kormányra: sikerült a konzervatív pártnak Salisbury marquist is megnyerni, s ő, mint India minisztere, ismét régi állását foglalta el, s azóta egyike a kormány irányadó tagjainak.

Hazájában kiváló munkaerőnek ismerik, s mint alig negyvenhat éves férfitől még sokat várnak tőle, s a pártnak és a kormányon, ugy látszik, Disraeli utódjának ő van kiszemelve. Mostani küldetése is mutatja, mily derék államférfinak tekinti őt hazája és a Disraeli-kormány. Lord Elliot, a konstantinápolyi angol nagykövét mellett ő lesz a konferencián folyó küzdelmek fővezére Ignatieff ellen.

Mostani működésének eredménye nagy jelentőségű lehet hazája és egész Európa történetében. Ha igazi eredményekkel tér haza s megállja a harcra Ignatieff ellen: a Salisbury marquis név népszerűvé lesz egész Európában mindenütt, a hol az orosz politika veszélyes törekvéseit ismerik és érzik, s tudják, hogy Oroszországnak a panszlavizmus czége alatt követett irányja valósággal panruszizmus, mely éppen ellenkező értelmű az emberi és polgári szabadsággal.

—r—s.

Készülj hazám!

Készülj hazám! köszöröld a kardodat, Közel van már, közel van a pillanat, Nagy tett knek, hős tetteknek ideje, Népek harca! Készülj hozzá eleve.

Nem kérdezem: helyén van-e a szívem, Láttál te már harcot és vést cseget, Helyt állottál, mikor minden elhagyott... Akkor voltál legerősebb, legnagyobb.

Út az óra, a nagy óra most megint, Ellenségid feltámadnak újra mind, Gyüleleitek mint a pokol lángja ég, Szeretnének kiirtani mieldb.

Kardod él: jó előre ferd ki hát, A zivatart felkészülve, állva várd, Éjjel nappal nyitva tartad a szemedet, Régi neved, dicsőséged ne feled!

Mert ha egyszer meglep a vész hirtelen, Sem ég sem föld nem segít meg, nidd nekem, Annyi időd sem marad majd, ugy lehet, Hogy istunnek ajánlhasd a lelket!

Dalmady Győző.

Archimedes pontja.

Elbeszélése.

Írta

Törs Kálmán.

IV. A mit az eperfa susog.

Könnyű volt egy nagy poétának jó verseket írni. Oka-foka van ám annak a mélységes titoknak, hogy az ő poétai munkáiban olyan akkurátusan meg vagyion tartva a mérték, hogy nem vet ránczot a verse a kaptafán és hogy cseng és peng, mint a sarkantus csizma, s nem tör tyukszemet az embernek a nyelvén. Az annak a nyitja, hogy az a szoba, a hol ő, saját töredelmes bevallása szerint, pusztítá a papírost „eszmadiaműhely volt“ valaha.

Mert hiába akarná azt velünk elhitetni valaki, hogy a mit a görögök olyan sokáig bibliaként hittek, mint szent igazat, egyszerre csak egy lehelletre eltűnt: volt, nincs. Ohó, az nem áll. Az égnek, tűznek, víznek megvolt a maga istene, meg a földön minden bereknek; a vallás benne tudta minden fában a satyrt, minden forrásban a nymphát és minden helynek megvolt a maga szelleme. Az nem pusztulhatott el nyomtalan. A mint különben most is tudjuk, hogy egy kolostor omladékai közt meg-megjelen a vörös barát, a ki sok száz esztendő előtt e hely perjele lehetett, a régi lovagvár romjai ránczot szép holdas éjszakán meglátni a feje asszonyt, a ki vissza-visszalátogat átlát öröme és bubánata e esendes tanyájára, s az elpusztult templom kövei közt ott tánczolnak éjjelidőn azoknak árnyai, a kiket a templom ezintériumában eltemettek.

Kétségbenvonathatlanul így állván a dolog: ki fogna csodálkozva fejet esóválni rajta, ha azt állítjuk, hogy a Talentum uram műhelyének is megvolt vala az ő tulajdon szelleme?

A hol most a Talentum uram ő kegyelme a pruszlikot varrja, ott valaha nagy tudomány, mélységes bölcseségű lekipásztorkol fundáltak ki a magok prédikációit. A hol most a földről másfél lábnyira föl-emelkedett tágas karikán a varró asztal áll, ott volt a tiszteletes uraknak az ő pulpitus, szembe a két ablakkal a világosságnak az ő okáért. Ott a fal mellett pedig len, a hol most a többé-kevésbé megtárgult jellemű ujjasok, laza természetű ujjatlan lajbik és összetartozandóságuk hitében alaposan megingott dolmányok, zekék, menték, szépen egy sorjába akasztva, várják feslett erkölceiknek az ő in integrum restituczióját: ott vala hajdan a tudós és bölcs férfiak bibliothékája.

Tudós és bölcs tiszteletes urak, pulpitus és bibliothéka ma ugyan már nem léteznek sehol, az öblös kalamáris nyomdokait a padlóról felsurotta az Anca és az ő elődei, nemkülönbben a bibliothéka helyét a falon régen bemeszelte a faluvégi Czene-familia; hanem azért a szellem, a tudomány szelleme megmaradt a szobában: mert valamint hogy tudva vagyion, hogy szellemnek nem árt se szurony hegye, se ágyutuze, azonképen nem árt annak se suroló-csutak, se meszelő.

Igen, a Talentum uram műhelye csak külsejében, csak materiájára nézve változott, — de lényegében, bensejét tekintve most is az, a mi volt száznemtudomány év előtt. A szellem temploma, a tudós szellemé, s ha a hajdani tiszteletesek vala-

melyike föltámadna: ugy találná, hogy itt sok megváltozott ugyan, mióta ő kiköltözött, de a legfőbb: a levegő most is ugyanaz.

Hogy Talentum uram maga is mért nem lett pap, s mért nem komplanálta a familiája és az eklézsia közt fenforgó differenciát ezen a legegyszerűbb módon? annak soha sem sikerült megtalálnunk nyitját. S ez az egy az, a mi még abba a fejbe se tud bele férni, a mibe pedig nincs oly nagy dolog, hogy bele ne férne: magának Talentum uramnak a fejébe.

Oh hányszor gondolkozott erről méltó elkeseredésében Talentum uram, mikor hébekorba olyan egy-egy pulidert kellett térdén végig fektetnie, melyről meggyőződött, hogy soha sem lesz visszavezethető többé az eredeti emberi formára, hányszor átkozta meg sorsát fel-felszisszenve minden egyes öltésnél, mintha szívébe szurkálna vele, s hányszor vágta a földhöz életének gyilkát, a hegyes varrótűt; de aztán meggondolva, hogy mit mond a filozófia, szépen alája kuporodott megint az asztalnak s önmegadó türelemmel addig-addig kereste a megvetett tűt négykézláb, míg ujra meg nem találta. S aztán varrt vele mély sohajtozásoknak közepette, míg egyszer csak azon vette magát észre, hogy nini, hisz ezt a rongy nadrágot el lehet viselni még innepelőre is, ugy megeská-bálta, valósággal feltámasztotta halottaiból a halálra szántat. S lett az ő lelke és miatt nagy öröme, mert ez is igazat adott neki abban, hogy a Talentum uram marad, még ha szabónak tette is a gondviselés, melynek utait firtatni, jámbor keresztyénhez nem illendő dolog.

Ha valaki már logyikát végzett, avagyis ha már egyszer első éves diák lehetett, hogy az mért nem lesz pap? az legalább is csodálatos. Azért a kinek szívében egy szikra igazság lakozik, nem fog pálcázat törni Talentum uramnak az ő elkeseredése fölött, melyben életét valósággal eltévesztett egy életnek hitte. Tört remények, szárny-szegett ambíziók fölött minden ember elkesereg néha. De másfelől az igazságos ember azt is helyen valónak s pszichologice motiválnak fogja tartani azt is, ha az ilyen ember más módokat keres megcsalódott, de végkép el nem szunnyadt aspirációinak a kielégítésére.

Talentum uramnak ott barnult kopottas kötésben az ablak szemöldökén a diákori könyvtára: a „Cornelii Nepotis“, az „Ovidii Nasonis Metamorphoseon“, a „Virgili Maronis Aeneidos“ meg a „Horatii Flacci“, a zsoltáros könyv, az ő és új testamentom, a Kis Tükör, a Páriz Pápay és a Maróti mellett. Mindig bizonyos elégi hangulat fogta el, valahányszor arra felé pillantott, pedig sokszor pillantott arra felé s olyankor soha se állhatta meg egy-egy nehéz sohajtság nélkül.

Ez volt az egyik ismertető jele az ő titkos vonalmainak. A másik meg a baglyok.

Mikor azt mondjuk, hogy bagoly, ne méltóztassanak a Minerva baglyait érteni, se semminemű olyatn baglyot, a melyről azt szokás mondani, hogy kár olyat vinni Athenaebe. A bagoly itt csak terminus technikus, s voltaképen diákok jelent. A kicsi, kiforratlan diák a bagoly-diák.

Valamint más embernek az a paszszioja, hogy tenyészt házi nyulat, galambot, gyöngytyukot a háza táján: azonképen tenyészté Talentum uram a maga

házában a bagoly-diákok. Az ő háza soha se volt öt-hat ilyen nélkül. Jól esett a lelkének, ha ott szibongtak körülötte s mind a hat egyszerre hat különféle lelkét tanult hangosan, felkőnyökölve az asztalra, s hermetice befogva a két tenyerével a két fülét, hogy mindegyik csak a saját maga betűjét hallván, a helyett meg ne tanulja valahogy a szomszédját.

Talentum uram a kis diák seregben a saját ifjkorát látta megújulni szemei előtt. Nem adta volna sokért, ha elbők állhatott, s kellő indokolással elmondogathatá, hogy „Peti jó fia, derék, esendes gyerek, tanul is, látom; hanem azért még is aligha válik belőle valami, mert hiába nó, nincs benne talentum. A Miska az már egészen más! az egész nap a szilvafa körül kóriczál, ott jár az esze a verebek után, hanem azért meglássátok, ember lesz abból! Szakasztott olyan, mint én voltam az ő korában. Hja a talentum, az! az! Beszélhet nekem a professzor!“

Aztán ha jó kedvében volt, ugy lefekvés előtt aludni kergette az inasokat, a muzsafiakat pedig maga köré gyűjté s elmondá komoly figyelmetző képpel, hogy vannak az ily apró-cseprő bagolydiákoknak kárthatandó gonosz szokásai, melyeknek követésétől minden gyermek óvakodjék. Ilyen gonosz, kárthatandó szokás példánakokáért az, ha az elaludt gyermeknek a lába ujja közé esepűt dugnak a társai s azt meggyújtják, mely is csillagrugatásnak nevezetik. Hasonlatos ehhez az eklézsia-követés, a mi abban áll, hogy az alvónak kibontott vere kendőt tartanak a szemé elé, a kendőhöz közel égő gyertyát tartván, ugy hogy a vörös fénytől az alvó nem nyithatja föl a szemét. Aztán megszorítják, a kis ujját s annál fogva elvezetik, a hova akarják s aztán visszafektetik, szépen. Egy kukkot se tud az másnap az egész dologról. Mindezek felette kerülendő példák, s ő azért világosítja fel erről, hogy tudják meg, mitől óvakodjanak.

A minek aztán a következtése lett, hogy az imposztorok megragadták a legelső alkalmat, s olyan csillagot rugattak a Péter legénnyel, hogy majd kigyujtották a házat, maga Talentum uram pedig egyszer csak azon vette magát észre, hogy éj idején ott áll az udvar közepén s nem tudja, hogyan jutott oda? Szép holdvilágos éjszaka levén, szörnyen megijedt, hogy ő lunatikus. Az persze esze ágába se jutott volna, hogy ő most eklézsiai követett. (A mit ugyan valójában meg is érdemelt tőle az eklézsia.)

Tehát ilyen életet éle Talentum uram az ő környezetében, melyre, valamint a nap, szelid és derült sugarakat vete a kedves, vidor kis asszonyka, a Virtus asszony, a kinek nem vala semminemű hibája azon az egyen kívül, melyet a szentírás tanúsága szerint Ábrahám feleségének, a jó Sárának és bizony csak nagy későre jutott eszébe helyrehozni valahogy.

Pedig hogy a Virtus nem kis mértékben kedvelte a gyermekeket, bizonyos rá az a végtelen türelem, melylyel kilencz rakucztalan vásott és ahhoz még idegen fia fölött uralkodni tudott és az az anyaival határos gondoskodás, melylyel Gabi diákok ápolgatta a kut fenekéről hozott náthájából.

Gondolta volna-e a szegény, jámbor asszony, hogy minő haláttalanul fizet majd neki ez a gyerek az ő jó tetteért?

(Folyt. követe.)

LOTZ KÁROLY MUZEUMI FALFESTMÉNYEI: Árpád a legyőzött fejedelmek hódolatát fogadja.

LOTZ KÁROLY MUZEUMI FALFESTMÉNYEI: Ős-magyarok áldozása.

LOTZ KÁROLY MUZEUMI FALFESTMÉNYEI: A kereszténység első hirdetése.

Lotz Károly muzeumi falfestményei.

III.

Kilencz jelenetre osztottuk azt a képsorozatot, mely Lotz Károlynak, nemzeti muzeumunk lépcsőházában a magyar őstörténelemből vett falfestményei egymásból folyó összességét alkotja. Mint egy meg nem szakadó szalag körzik e képek a lépcsőház peremét, s az egyes jelenetek, mint ugyanazon gondolat tagjai, csak eszméileg válnak csoportokra, a kivitelben összefolyóknak.

Első izben (f. évi 1. számunkban) hármát mutattunk be a kilenczöből:

1. A kunok kijövetelét Ázsiából;
  2. A mint a magyarok az ősi hazában a táltos regéit hallgatják Attilától;
  3. A magyarok indulását az új hazába.
- Ugyanez alkalommal igyekeztünk melátni az egész kompozíciót, összefüggésben Thán folytatódó képei a magyar történelem további folyamából.

Másod izben (f. évi 15. számunkban) ismét hármát vezettünk olvasóink elé az egészet alkotó kilencz csoportosítástól, u. m.

4. A magyarok megérkezését az új hazába;
5. Az ösök vérszerződését;
6. Az alpári csatát.

Három jelenet maradt hátra még, s ma ezeket kívánjuk bemutatni olvasóinknak, hogy teljes legyen a sorozat.

A három utolsó kép közül az első Árpád trónon ülve fogadja az általa legyőzött fejedelmek hódolatát. Az egyik, térdelve zászlaját teszi a győző lábához, a másik — a szláv faj félreismertetlen jellegével arcán, készséggel siet hódolni; a harmadik, erélytelen arczu agg, alázattal emeli fővegét kopasz fejéről s esd kiméletet. De ama büszke férfuban, ki sem térdet, sem fejet nem hajt, mikor hódol is, a kozárok fejedelmére, Mén-Marótra ismerünk, a ki szövetséges akar lenni inkább, mint hódoló; s a gyermek, a ki oldalához simul, talán a leányka, ki e szövetség záloga — Árpád fiának, Zsoltnak nevévé volt leendő? . . .

Ugyane képen, Árpád háta mögött az összegyűlt daliák, vezéri alakjaikkal, a pusztaszeri gyűlést jelentik, mely egy összetört ország omladékain új országot, valódi államot való megteremtendő, olyat, hogy ezer év múlva is éljen s viruljon még!

A második kép az ösmagyarok áldozását tünteti elénk, a Duna és Tisza partjain, melyeket a két fiatal nő jelképe a mint virágokat hintenek kosaraikból az oltár lábához. Az oltár előtt a mocskotalan fehér ló tüszköl, várva, hogy törét szügyébe merítse az ősz táltos, imádkozván előbb a hadak istenéhez. Ihletlen kap lantja hurjaiba az énekes s a bilikomok felesendülnek a vig áldomáson, mely a diadalt és az áldozást követi.

Mi komoly alak áll előttünk az utolsó képen. A felreült kereszt mellett az új hit hirdetője áll s beszél nem hallott nyelven, nem hallott dolgokról. Ősz, öreg, férfi, nő, gyermek — áhitattal csung szaván mind, — s az egykor verívó magyar, Ázsia szilaj párduccza, megszelidül az üdv ígéinek hallatán. Az új ezred év közelgő hajnala derengve jelentkezik — s a magyar őstörténelem be van fejezve, hogy egy életképes, mívelődésre alkalmas, alkotmányos nemzet történelmének adjon helyet, melyre az új viszonyok közt nagy és áldalmas szerep vár Európában.

De mindez már más lapra tartozik.

Oláh lakodalom.

(Eredeti levél.)

Oltónitza, nov. 30.

Önök kérdéseire sajnálattal kell kijelentem, hogy nem felelhetek hamarjában, mivel felette sok dolgom van. Mi itt falusi nadrágos emberek — igen keresett násznapok vagyunk, ezt pedig visszautasítani nemcsak nem illik, de észszerűtlen is, mivel a násznapok (más) az összeesketendő fiatalokkal és ezeknek minden véreivel egyházi rokonságba lép, és ez által igen nagy tekintélyt, anyagilag pedig hasznos befolyást lehet szerezni a faluban. Hanem hogy megértse, mily sok dolgom van egy násznapossággal, ime röviden leírom, hogy mi szokás uralkodik nálunk egy-egy eljegyzés- és esketésnél.

Legelőször is gondoskodnom kell egy gyalog sátránról, azaz egy vénasszonyról, a ki a menyasszonynak rokona; az által ki kell tudakoznom, ha a leány szülei hajlandók-e leányukat a mi fiunkhoz adni. Ha igenlő válasszal tér vissza, akkor gondoskodnom kell egy jó kulacs borról, kalácsról. És én mint násznap, a vőlegény (dzsineri), s ennek az apja (szokru máre) elmegyünk egy este a menyasszonyos házhoz, ott minden szó nélkül leteszszük a kulacs bort a szoba közepére. Ha eljön az eladó, és fölemelven a kulacsot reánk köszönti, úgy rendben van a szénánk; ha pedig a sutba buvík előlünk, úgy mi is keressük az utca-ajtót, nehogy valaki a kutyát reánk uszítsa.

Na de én szerencsés voltam, és látom, hogy Juonból és Joannából egy pár lesz. Így ma este nem marad egyhátra, mint jó vendégség után, melynél egy hegedűs és cimbalmos rontotta a levegőt, még a nőhozományt (zesztra) megbeszélni. — „Bizony szép tehened van néked Rádulé.” — „A biz az, de már nagyon öreg, most is korpával tartom, mert nincsen foga.” (Ényje az őrdögadta sajnálja a leányától.) „Na bizony épen olyan kell ezeknek, mert ezek csupa csak tejlel eszik a mamaligát; de hát mivel is egyik, hiszen már késő az idő, nem vehetünk kaposztát, hagymát, kövér disznót karácsonyra, azért is, ha szeretet a leányodat, ne sajnáld a tehenet Kuszkru! (Nász uram!)” A tehen után a borju, a borju után a birkák, melyek oly sziverehatólag bögnék a szegény Joanna után, hogy azokat itt nem lehet hagyni.

Ezzel is rendben vagyunk, a pópát is megnyertük már, az itt, igen okosan, nélkülözhetlen polgári egybekelést is megtettük a primár előtt, és így jövő vasárnap isten jóvoltából megtartjuk a lakodalmat. Szombaton este meglez a leány utolsó mulatsága, van dinom-dánom, de nekem nem szabad mulatnom, szemesnek, fülesnek kell lennem, mert megréfál valamelyik falu rosza, és úgy elsőköteti az orrunk elől a menyasszonyt, mintha ott se lett volna; ha pedig egyszer megugrott, ugyan ki kívánna vissza. Na de az én menyem (fina) jó leány, még gyenge is, alig 15 éves, nem gondol még az ilyenekre, és nyugodt lélekkel nézek a vasárnap elébe.

Templom után lovas legények száguldoznak egyik falu végétől a másikig, keresve — pro forma — a leányos házat, melyet végre meglelnek; itt lovaiokról le nem szállva bekiáltnak a házba egyszer, kétszer, háromszor. Harmadszorra kijön a leány egy butykos pálínkával és egy rakás kendővel, ekkor a legények sorba nyargalnak a ház előtt, mindenik elkap egy kendőt, melylyel lovát ékesíti. A vőlegénynek nem ad a leány kendőt, hanem leurgatja lováról, kezébe ad egy edényt, melylyel — ketten kézen fogva — elmennek a legközelebbi forrásra vagy kutra vizért, hogy így fogunk mi az életet keresztül együtt dolgozni; a legény ott kiönti a vizet előbb a földre, azután a leányra, hogy így folyjon az áldás ránk. Azután haza viszik a vizet, felkészítik a szekeret, melyre a leányt mindenét reá teszik, a leányt leborították egy zöld mezzel, és indulnak a templomba. Mikor a pap az áldást mondja, akkor az öröm-szülek és a násznapot díót, mogyorót, búzát, kenyeret, sőt szórnak szét a sokaságon az áldásnak lekötésére.

Esküvő után, mely durrogatok, zene és ujjongatás közt ér véget, az egész népség indul a legényes házhoz. Ott a menyasszonyt le nem veszik a szekeréről, míg a fiu szülei egy turtát — hamuba sütött nagy lapos kenyér — a fején kétfelé nem törnek, és fejét vízzel le nem öntik;

azután kitarva beviszik a házba és kezdődik az evés-ivás, tánczolás, egész éjfélig, a midőn a gyalog sátrán kezd szerepelni, más két banya segédlete mellett. — Ezalatt a fiatalság tánczol rendszeren az udvaron, bent pedig az öregek mulatoznak pár rosz cigány zenész (lantár) nyegegése mellett, de a zenészek mindig énekelni kell a zene mellé. Ezek igen érdekes eredeti dalok, igazi népdalok, néha sikamlósok is, de a cigánynak minden szabad. Költő soha sem voltam, azonban az én kedvéért ime közlök egyet a sok közül igen sikerületlen, de hü fordításban. Csine bâte la fereastră? — Nevásztá, nevásztá!!

Sötét éjben, ez időben
Minden állat lefekvöben
Feleség, feleség.

Ki zörgeti az ablakot
Zörget, zörget s várakoz ott?!
Feleség, feleség!

A mi macskánk az, a tarka,
Az ugrál fel az ablakra
Férjem, uram, férjem!

Nem úgy zörög mint a macska,
Talán valami urfiske,
Feleség, feleség.

Már hogy zörgetne ott egy ur!
Hát nem látod, hogy a kandur?
Férjem, uram, férjem!

A szomszéd asszony kandurja
A cicizánkat látogattja.
Férjem, uram, férjem!

Hát ha üldözött maskara?
Nem ládd, hogy' áll az ablakba?
Feleség, feleség!

Biz az is az, csuf maskara;
Szaladj csak a másik házba.
Férjem, uram, férjem!

Szaladj csak a más szobába,
Engem nem bánt a maskara.
Férjem, uram, férjem!

Már most azért sem megyek be
Mert férfi az, kék bekeesbe.
Feleség, feleség!

Csak te mondd, hogy maskara
Éjféle jár az ablakra
Feleség, feleség!

Beeresztéd, ölelgeted,
Szerelmeddel elsédítéd,
Feleség, feleség!

Hallgass ember! meg vagy rontva
Ne ártsd magad más dolgába
Férjem, uram, férjem!

Mert az asszony mivel sokat,
Férje látja, mégis hallgat,
Férjem, uram, férjem!

Ugy egy asszony, csak vedd számba,
Bolondító fünek magja.
Feleség, feleség!

Mert ha együtt itt megkaplak,
Mint a birkát ugy megnyúzlak.
Feleség, feleség!

Ilyenféle dalok mellett foly a mulatság éjféltől, amíg a menyasszony újra megjelene egész forradalmat idéz elő a násznép közt. Ettől fogva csak vörös bort, vagy vörös pálínkát szabad inni egész reggelig, a mikor a nászasszony bekötöti a menyasszony fejét; az is egész ceremóniával megy véghez, tukrórt tartanak elébe leánykori tárgyai, hogy megősméri-e magát; a vőlegényt elé hívják, de csak pénz-tétel mellett mutatják be leendő nőjét, az új nő aztán elindul sorban kezét eszokolni minden rokonának, s mindeniknél ajándékot kap.

A menyegzői tor eltarat sokszor három-négy napig, sőt egy héti, a gazda vagyonához képest. Egy hétre az esküvő után jön az új pár a násznap házához ajándékokkal, és ezt ismétli minden évben az egész életén keresztül, úgy szólva megválnak szüleiktől, és egészen a násznap felsőbbbbsége alá helyezik magukat.

Az oláh nép természetében nagyon sok jó indulat, kedélyesség van, — és még több volna,

de mindenfelől ki van téve az apró boszantásonak, huzavonának, most a papja, majd a szolgabíró, esküdtök, mérnökök, bírók, adószedők, árendások, mind, mind csak ő reá spekulálnak, s így lassanként itt is eltűnnek a kedélyes vonások.

Feriz . . .

A tenger vize, ha megfagy, iható.

Dr. Rae János angol természettudós egyik nem régen írott értekezésében a következő kérdést tűzte ki fejtegetése tárgyául: Iható, tiszta vizet ad-e a tenger sós vizéből képződött jég? — vagy más szavakkal: Midőn a tenger vizéből képződött jég elolvad, friss és iható lesz-e az ily módon előálló víz?

E kérdésre Rae következőleg felel: Számos évben át tudakozódtam e tárgyról igen sok embertől és nagyon ritkán, sőt bátran állíthatnám, hogy talán sohasem találkoztam egyetlen oly emberrel sem, ki azt ne mondtotta volna, hogy a tengeri jégből olvadó víz tökéletesen üde és iható. Ez urak közül némelyek igen ismertek a tudományos világ előtt és többen közülök a legnagyobb tekintélyektől vett idézetekkel támogatták ebbeli állításukat s főleg Tyndallnak a „Víz alakjai” című jeles művére hivatkoztak, melynek 132-dik lapján az mondatik, hogy még akkor is, ha a víz túlságosan telítve van sóval, úgy kiválik ez utóbbi a vízből megfagyás alkalmával, hogy a jégben a legparányibb sórészeske sem marad vissza. Ezért tehát a tenger vizet jege, ha felolvad, üde, sótalán vizet ad.

E sajátos természeti tüneményből ketős hasznót lehet húzni; az első az, hogy a tengerészek s különösen a sarkvidéki utazók üde, iható vizet állíthatnak elő bármely pillanatban oly helyeken is, a hol iható, tiszta forrásviznek híre-pora sincsen; a másik haszon pedig az, hogy a tenger sós vizéből megfagyasztás útján könnyen lehet sőt előállítani. Ugyanis ha a sóval bőven telített vízből képződött jég felolvadva tiszta vizet ad, mi sem természetesebb, minthogy a visszamaradt só kristály- vagy valami más szilárd alakban lecsapódik azaz leülepedik, mert a viznek az a része, mely valami okból nem fagyott meg, különben is telítve lévén már sóval, többet a szokottnál magába nem vehet, azaz föl nem oldhat; ily módon tehát a jéggő vált viz savának szilárd alakban kell visszamaradnia.

Ezután így folytatja fejtegetéseit dr. Rae: Kora tavasszal, mikor meg olvadás nem állt be, gyakran utaztam és huzamosabb időztem az északi sarkvidékeken, s olyankor csakis felolvasztott jégből vagy hóból szereztünk tiszta, iható vizet magunknak. Ugy tapasztaltam, hogy jégolvasztás útján egy üst vizet sokkal kevesebb tüzelő szer fölhasználásával és rövidebb idő alatt állíthatunk elő, mint a mennyi szükséges volt akkor, ha ugyanannyi mennyiségű vizet hóból akartunk olvasztani. Minthogy pedig a tüzelő szer magunkkal kellett oda vinnünk, annak és az időnek ilyené kimélese igen fontos vala ránk nézve, és így természetesen inkább jégből igyekeztünk vizet előállítani.

Ugy hiszem, — írja tovább Rae — hogy majd mindenki tudja, miszerint ha nagy hidegben havat eszünk, ez még növeli szomjuságunkat, míg ellenben ha egy darab jeget veszünk a szánkba, ezt jónak és üditőnek fogjuk találni, bár milyen hideg is az. Ezért mindig örülnünk, ha nehéz munkánk után, mikor halásztunk vagy megterhelte szánainkat vontattuk, egy darab friss jeget szopozhathattunk; ámdé az álló tengeri jég, úgy a hogy helyen találtuk, ritkán volt ehető, vagy olvadó állapotban iható, mert többnyire igen sós ize volt. E szabály alól csakis az olyan durva, szetpedezett és alakatlan jég képezett kivételt, a melynek málldozó külsőjéről azt lehetett következtetni, hogy még az előbbi télen képződött. Az ily régi jég, ha egy vagy két lábnyira kiemelkedett a vízből, mindig pompás és biztosan élvezhető volt s ha felolvasztottuk, a legkínzóbb ivó vizet adta. Azt gondolhatná az ember, hogy ezek az édes vizű jégdarabok gletcserek vagy jéghegyek maradványai voltak, de ez alig lehetséges, mert többnyire oly helyeken

voltak találhatók, a hol gletcsereket vagy jéghegyeket soha sem láttak.

Rae úgy véli e tüneményt kimagyarázhatónak, hogy mikor a tenger vize megfagy, a jég finom likaesáiban igen erős sós vízrészecskék maradnak vissza. Mig tehát a jég a tenger színvonala fele, azaz nem ér ki a vízből, a sósvíz benne marad; ámdé mikor a jég a tenger színvonala fele emelkedik, a sósvíz, nagyobb fajsúlyánál fogva, lassanként leszávóg s ilyenkor az egymással közlekedő jéglikacsok képezik a levezető csatornákat, melyeken át a sósvíz alászívárog.

STROGOFF MIHÁLY UTAZÁSA MOSZKVÁTÓL IRKUTSKIG.

VERNE LEGUJABB MŰVE.

TIZENEGYEDIK FEJEZET.

A czár futárja.

Egy ember lépett be. Ki volt merülve a fáradtságtól. Szibériai paraszt ruhát viselt, mely kopott, sőt rongyos volt, s golyóktól lát-szótt átlugkagva lenni. Fejét orosz fűveg fedte. Alig befört sebhely látszott az arcán. Látszott, hogy hosszu s fáradtságos utat tett. Rosz állapotban levő esziami tanusították, hogy az ut nagy részét gyalog tette.

— A czár futárja vagy? kérdé a nagyhercege, elébe lépve.

— Ő fensége, a nagyherceg? —
— Én vagyok, szólj. Ő felségétől a czártól jösz?

— Ugy van fenség, Moszkvából.

— Mikor indultál?

— Július 15-kén.

— Neved?

— Strogoff Mihály.

Ez az ember Ogareff Iván volt. Ennek nevét és minőségét vette föl, kiről azt hitte, hogy meg van semmisítve. Sem egyiküket, sem másikat nem ismerte sem a nagyherceg, sem senki Irkutskban. Még arcát sem kellett elvaltoztatnia vagy álcáznia. Miután kezében volt az eszköz, melylyel ugyanazonosságát igazolhatta, senki sem kételkedhet benne. Azon elszánással jött, hogy árulás és orgyilkosság által fejreze be a betörés drámáját.

Ogareff Iván válasza után a nagyherceg intett s kiséréte visszavonult; maga maradt az ál-Strogoff Mihálylyal. A nagyherceg néhány perczig elesen s a legnagyobb figyelemmel nézte azt, a ki a czár futárának mondá magát előtte.

Azután így szólt:

— Azt mondd, július 15-kén Moszkvában voltál?

— Ugy van fenség; s a 14. és 15-dike közötti éjjel láttam ő felségét az új palotában.

— Levelet hozol a czártól.

— Itt van fenség.

Ezzel Ogareff Iván átnyújtá a császári levelet, de a lehető legparányibb alakra összehajtogatva.

— E levél ily állapotban adatott kezébe?

— Nem, fenség; de kénytelen voltam megsemmisíteni a borítékot, hogy a levelet elrejt-hessem az emir katonái elől.

— Hát a tatárok kezébe estél?

— Ugy van fenség; foglyuk voltam. S ez az oka, hogy ámbár július 15-kén indultam el Moszkvából, csak október 2-kán érkeztem Irkutskba, hetvenkilencz napi utazás után.

A nagyherceg átvette a levelet. Széthajtogatta azt, s megismerte rajta a czár aláírását, megelőzve a szentségi-formulától, szintén a czár kezeirésében. A levél hitelessége iránt tehát nem lehetett kétsége; s így a futár azo-

sossága iránt sem. Ha vad kifejezése arca első tekintetre gyanut ébresztett is a nagyhercegekben, e gyanu teljesen eloszlott.

A nagyherceg néhány perczig némán, gondolatokba merülve állott. Lassan átolvasta a levelet, mintha valamely nehéz feladat mély értelmébe akarna hatolni. Aztán ismét megszólalt.

— Strogoff Mihály, ismered e levél tartalmát?

— Igen, fenség; kényszerülve lehettem volna megsemmisíteni azt, hogy a tatárok kezébe ne essék, s ez esetre gondoskodnom kellett, hogy tartalmát elmondhassam fenségednek.

— Tudod tehát, hogy e levél azt rendeli, hogy inkább meghaljunk Irkutskban, mintsem feladjuk a várost?

— Tudom, fenség.

— Ismered a seregmozdulatokat, melyek a betörés megakadályozására tétettek?

— Ismerem, fenség; de ezen mozdulatok nem sikerültek.

— Mit akarsz ezzel mondani?

— Azt, fenség, hogy Ichim, Omszk, Tomszk, nem is említve a kisebb városokat, egymásután mind a Feofár-khán kezébe estek.

— És seregeink? kozákjaink?

— Mindenütt tulnyomó erővel álltak szemközti.

— Hol ütköztek?

— Kolyvánánál, Tomszknál —

Eddig Ogareff Iván csak igazat mondott. De hogy az Irkutsk védőinek bátorságát megingassa a tatárok által kivított előnyök túlszával, hazugsággal pótolta az előbbieket:

— Harmadszor Krasznnojarszk előtt. Ez volt a legnagyobb csata. Huszezer orosz, a határ-széli tartományokból s a tobolszki kormányzó-ságból, — találkoztak itt százötvenezer tatárral; s hősi bátorságuk dacára megsemmisítették.

— Hazudsz! — kiálta önkénytelen ösztönrel a nagyherceg, nem bírva fekezni haragját.

— Igazat mondok, fenség, — viszonzá híd-gen Ogareff Iván. — Jelen voltam a krasznnojarszki csatában; ott estem foglyul.

A nagyherceg megnyugodott az ismételt állítás igazságában.

— Melyik nap volt a csata Krasznnojarszknál?

— Szeptember 2-kán.

— S most az egész tatár sereg Irkutsknál van egyesítve?

— Az egész.

— S mennyien vannak?

— Negyszázezeren.

Ez is ulzás és célzatos hazugság volt.

— És semmi segélyt nem várhatok a tartományokból?

— Semmit, fenség; legalább a tél vége előtt nem.

— Mindegy. Halld Strogoff Mihály: ha nem kapok is segélyt sehonnan; s ha nem négy, hanem hatszázezeren volna a tatárok: nem fogom feladni Irkutskot.

Ogareff gyöngén hunyorított gonosz szemével. Azt látszék gondolni magában, hogy a nagyherceg kihagyta számításából — az árulást.

A nagyherceg, ideges ember letére, alig bírta fekezni felindulását a vett rossz hírek miatt. Fel s ál járt a teremben; megállt az ablaknál; kinézett, a vizen túl a tatár táborra, mintha örtüzeitet akarná megszámlálni. Egy negyed óra télt el így. Ogareff Iván a boszu gonosz örömeivel kísérte minden mozdulátát.

Most a nagyherceg ismét elővette s átolvasta a czár levelet.

— Tudod-e Strogoff Mihály, hogy e levél egy árulótló való őrizkedésre is int?

— Tudom, fenség.
— Hogy a gazember Irkutskba, sőt bizalmamba akar belopózni, s jó alkalmat várva a tatárok kezébe adni Irkutskot.

— Mind tudom, fenség; valamint azt is, hogy Ogareff Iván személyes boszút esküdt fenséged ellen.

— Miért?

— Mondják, hogy fenséged fosztotta őt meg tisztí rangjától.

— Ugy van, emlékszem. S ime kitünt, hogy megérdemelte a nyomorult, a ki képes arra, hogy barbár invasiót hozzon hazája ellen!

— Ő felsége a csár különös súlyt helyezett arra, hogy fenséged kellő időben értesülve legyen ez áruló terveiről. Ő felsége engem is, szóval figyelmeztetett ez embertől való őrizkedésre.

— S találkoztál vele.

— Igen, fenség, a krasznójarszki csata után.

— S hogy szabadultál meg a fogságból.

— Az Irtisbe vetettem magam s átúsztam.

— S mikép jutottál be Irkutskba?

hamar megismerkedett s közeli ismeretségbe jött Fédor Wassiljevvel is, a város bátor védői egyikével, „a száműzöttek” csapat-vezérével. Tudjuk mily kínos nyugtalanságban élt e szegény atya leánya sorsa iránt, a kiről nem tudta, mi lett belőle a hosszú és veszélyes uton Rigától Irkutskig, — a tatárok betérése és csordái közepette. Midőn meghallotta, hogy a csár egy futára érkezett Irkutskba, előérzete sugta neki, hogy e futár talán tudhat valamit leányáról. Másnap reggel mindjárt a nagyherceg palotájába sietett, felkereste a vélt Strogoff Mihályt, elmondott neki mindent a mit leányáról tudott, hogy mily körülmények közt indulhatott el Európából, és hogy körülbelül július 15-dikén kellett Moszkvát odahagynia.

Ogareff megnyugtathatta volna az aggodó apát, hogy ha leánya csakugyan az nap indult el Moszkvából, nem jöhetett át többé a határon, tiltó parancs lévén. De ő, csupa kegyetlenségből elhallgatta ezt, sőt azt mondá, hogy a leány valószínűleg átjött az Urálon, s az uton vagy

kált, nem félve, hogy ezéba vegyék a tatár táborból, sőt tudva, hogy ott ismerik őt. Egy árny, a tatár sátrak közül kiválva, oda suhant a sánczok közé.

Sangarre, a czigány nő volt, a ki élete kezébe káztatásával is odajött, ha netalán Ogareff Ivánnak szüksége volna reá, hogy hirt adhasson általa a tatároknak.

Egyebiránt két nap óta a tatárok, Ogareff parancsa szerint, tartózkodtak minden támadástól. Várták az Ogareff további parancsait.

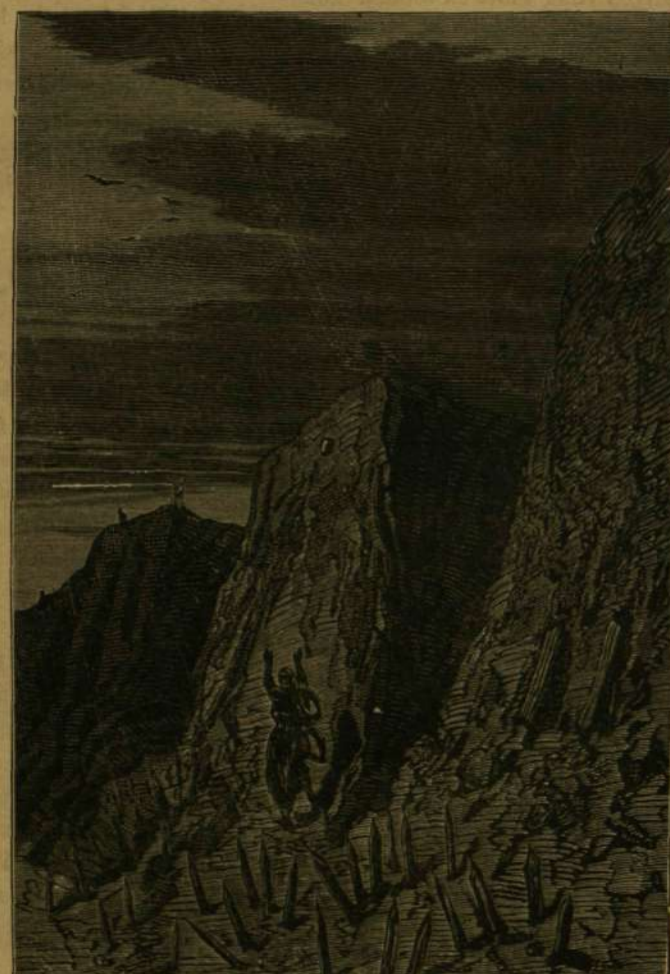
Ez pedig tudta, hogy veszteni való idő nincs. Az orosz csapatok, melyeknek ő létét is eltagadta, minden perczen megérkezhettek. Áruló terve kivételét nem halaszthatta tovább. A jövő éjszakát tűzte ki arra.

S a sáncz-oromról egy levélke hullott le a lent levő Sangarre kezébe. E levélben arról volt a tudósítás, hogy a jövő éjjel, október 5-ről 6-kára, Ogareff Iván a tatárok kezébe fogja adni Irkutskot.

(Folytatás következik.)

A csár futárja vagy?

A sánczok között.

STROGOFF MIHÁLY UTAZÁSA.

— Egy kirohanás védelme alatt, melyet fenséged őrserege éppen ma este tett a tatárok ellen. Itt fölfedeztem kilettemet s azonnal fenséged elé vezettem.

— Jól van, Strogoff Mihály; hűség és bátorságod, a csár szolgálatában, nem lesznek elfeledve. Kívánsz-e valami kegyelmet?

— Semmit fenség; csak hogy fenséged oldala mellett küzdhessek.

— Jól van. Magamhoz veszek; e palotában lesz lakásod. Szükségem is lehet rád; ha Ogareff Iván, álnév alatt bejöne, te, miután már ismered őt, le fogod fűzőzni.

Ezzel elbocsátotta az ál-Strogoffot, a ki tisztelttel s katonásan köszönve eltávozott.

Ogareff Ivánnak sikerült a merész játék. A nagyherceg bizalmát teljesen megnyerve, szabadon vizsgálhatott a városban mindent, tudomást vehetett minden védelmi intézkedésről, sőt lassanként s észrevétlenül az őrség bátorságát is megrendíthette álhírei s tulzott tudósításai által...

Egészen természetesen történt, hogy csak-

tatár kézbe eshetett, vagy jó idején megállott s elrejtőzött valahol.

Az oly emberek, mint Ogareff, örülnek, ha gyötrelmet okozhatnak másnak. Ő, ha láthatta Nadiát a Strogoff társaságában, ügyet sem vetett rá s nem is tudott felőle.

A szegény apa kétségbe esve hagyta el a csár futárát, s még kegyetlenebb boszút esküdött a tatárok ellen...

A következő két nap, október 3- és 4-ikén, a nagyherceg több ízben hívatta a vélt Strogoff Mihályt, tudakozódott tőle a tatárok felől, s ő mindent elkövetett, hogy a nagyherceget a valóság iránt félre vezesse.

Szabad óráiban az ál-Strogoff a város erődítései között járt, azokat vizsgálta, győző pontjait kereste és tanulmányozta, hol lehetne legezelszerűben eszközölni a támadást, az esetben, ha árulás által nem sikerülne a várost a tatárok kezébe adnia. Különösen a bolkhajai kapu volt, mely e tekintetben felkeltette figyelmét.

Két ízben is, este, bejárta az e kapu melletti védsánczokat. A mellvédek tetején is jár-

Egyveleg.

/. Szerves élet a magas északon. A „Polaris”, a szerencsétlenül járt Hall észak-amerikai kapitány hajója tudvalevőleg az északi szélesség 82-ik fokáig és 16-ik percéig hatolt a sark felé, a mi egyike az emberek által eddig elért legnagyobb magasságoknak. Ámde még e rideg, kihaltnak látszó vidéken sem hiányzott az állati és növényi élet. Ugyanis az expedíció tudósai nem kevesebb mint tizenöt különböző növényfajt találtak ott, melyek közül öt fűnövény volt. A szélesség 87 foka és 38 percze alatt 26 pészmaökröt és 17 különböző fajú madarat lóttek és dr. Bessels az ottani bogarakból, legyekből, pillangókból és moszkítókból egész gyűjteményt állított össze.

/. Ujítás a vasuti mozdonyokon. Az orosz kormány a vasuti mozdonyok előrézésének kiválgtása céljából villanyfénnyel tett kísérletet közelebről, mely alkalommal egy találták, hogy egy 32 elemből álló villanytelep a vasutvonal hosszában 1200 lábnyi távra minden tárgyat pompásan megvilágít.

A gépműhelyből.

Azzal kezdem, nyájas olvasó, hogy ha még nem voltál gépgyárban, el ne muldassd a hol legközelebb ilyet találás, megtekinteni; lát-köröd tetemesen fog tágulni; némi homályos sejtelmeket szerzesz magadnak a villámokot kovácsló Vulkan műhelyéről és megtanulod becsülni az ember — e parányi féreg hatalmát, mint győzedelmeskedik ősanja — a természet fölött.

Képzeld, hogy a gépműhely előtt állunk. Belülről tompa zugás, a szijjak csapkodása, a gépek zakatolása, a vésők és gyaluk sivatása és nyirkorgása hideg borsodzásként fut végig hátadon; küzdeni látszol magaddal, vajon hányszor a pokoli hangok eme tornácába?

Hősnek mutatod magad, s megnyomva a szurtos kilincset, áthágod az alacsony küszöböt. Ha kívülről csak füledet bántá a hangzavar, most szeméid előtt is forogni látod a világot. A sok szíjj és szíjjkorong valóságos boszorkántáncot jár előtted, egyik jobbra, másik balra csapdossa irtóztatón a levegőt és sebességében egygyé olvadni látszik. A sok munkagép, melyeket a szíjjak mozgásba hoznak, hol lassabb, hol gyorsabb ütemben viszonozza a kapott erőt és sebességet.

nyújtóznak el, ezek képezik lassu komolyságuknál fogva a műhely véneit, felügyelőre sem igen szorulnak, automatászerűleg maguk végeznek mindent. Ha a gyalu a tárgy végére ért, szépen visszafordul, s nehogy ugyanazon a nyomon haladjon, melyen jött, egyszersmind a gyaluvas szélességének megfelelő részzel oldalvást is tova mozdul. A legtöbb gyalupad olyképen van berendezve, hogy a gyalu maga áll, míg a tárgy ide-oda mozog alatta.

A közepén a gyorsan pörgő furógépek vannak elhelyezve nagy számmal és sokféle változatban. S alig tekintünk körül, e csinos gépecskék már is átfurak egy újnyi vastag vaslemezt; a czigányfúróval (így hívja a parasztember kézi fúróját), az alatt egy ugyanoly vastagságú fadarabot sem lehetne átlukasztani. A furógépek hasonlólag önmozgásuk, úgy hogy a véső nemcsak körbe forog, hanem magától lefelé is hatol, s e mellett oly érzékeny, hogy nagyobb akadály mellett kitér, vagyis egyszerűen forog, a nélkül hogy bejebb furódnék.

E háromféle, nélkülözhetetlen munkagépen kívül, van még minden műhelyben egy olló a vaslemzek szétmetszésére, mely oly könnyűséggel működik, mintha papírossal dolgoznék, és egy lyukgatógép, mely a szögecsék számára készít helyet; még jóformán rá se néztél s már is alul kiesik a csapszeg.

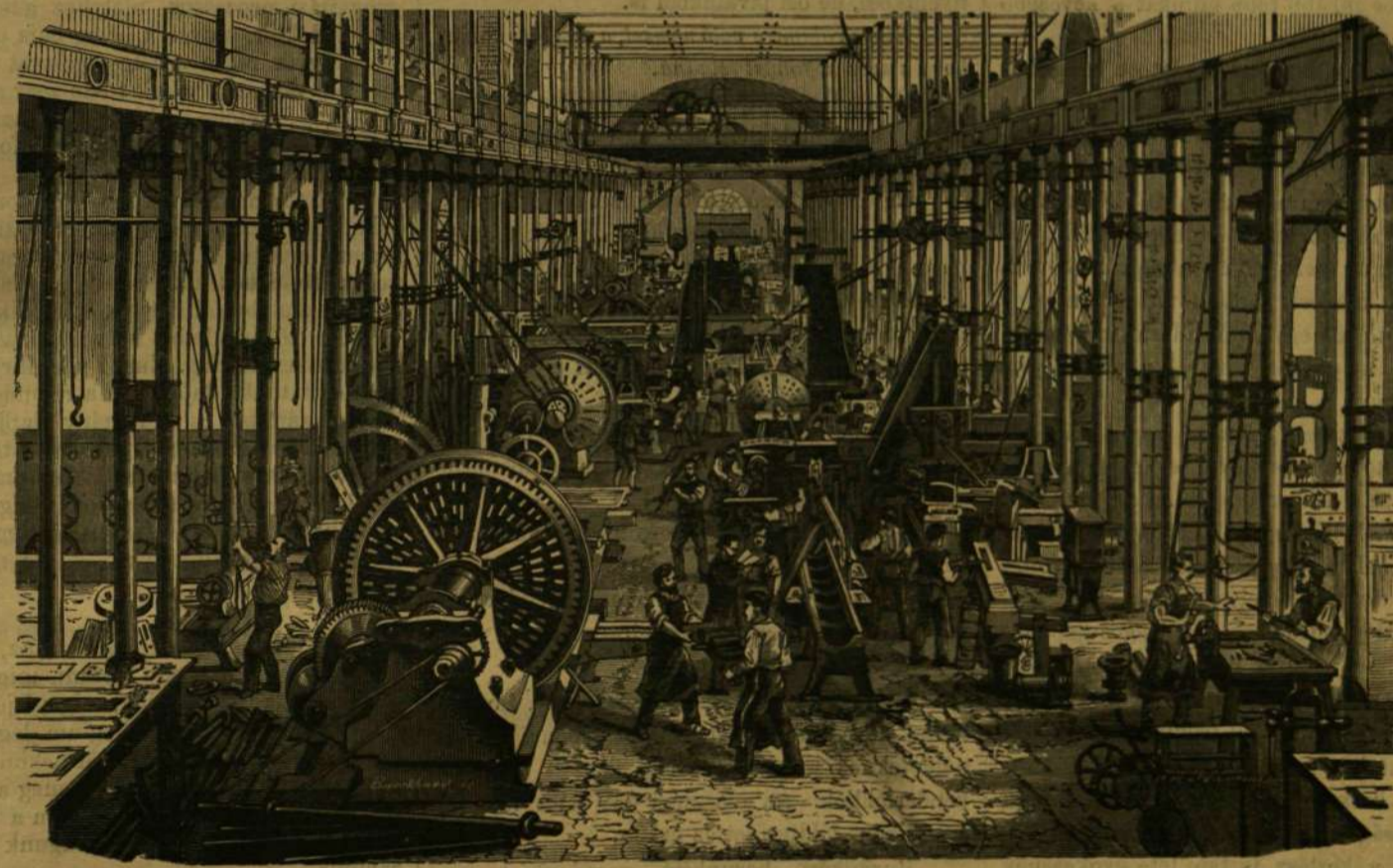
magától megy ide-oda s e mellett még oldalvást is elfordul, hogy ne folyton ugyanazt a helyet gyalulja; a furógép magától halad lefelé és ha nagy akadályra talál, szépen enged; az esztergán a szán magától mozdul tovább és tovább, úgy hogy az egész esztergán gyalul. Ha ezeket vizsgáljuk a gépműhelyben, akkor a kezdetleges hangzavar és szabálytalannak látszó mozgás a legszebb rendszerezésben fog szemünk és képzeletünk elé tárulni, s habár némi fejfejtással, de megelégedve hagyjuk el a termet, melyet a „Találmányok könyve” most megjelent első kötetéből mutatványul itt közölt képünk oly sikerülten ábrázol.

A magyar házi ipar és a kendertermelés.

(Ajánlva a hazai iparpártoló egyesület tagjainak.)

A magyar nemzeti háztartásban a tisztább fehérnemű, s ezzel a vászon-ipar a legnagyobb sort képezi.

A 14 millió lakos évi vászonfogyasztása meghaladja a 30—40 millió forint értékét, a melyből egy-egy magyarra fejenként 2—3 forint

GÉPTEREM.

Ott vannak oldalvást az esztergák gyors körforgásban valóságos légszirkákat hánnyva, úgy hogy a szemed káprázik, ha reá tekintesz. Az eszterga kör alakú tárgyak előállítására szolgál, milyen a henger és a gömb. Az esztergályozandó tárgyat erősen közbefogják, vagyis a forgó koronghoz erősítik, mi által hasonlólag körforgásba jön; előtte egy szán van elhelyezve, mely a vésőnek megerősítésére, annak támasztésként szolgál. A mint a vésőt a forgó tárgyhoz szorítják hegyével, az ábból vékony kör alakú forgácsot hánnt le. A legkeményebb vasat is oly könnyűséggel, oly csinnal hámozza le, mintha nem is vashól, hanem legfőlegb vajból volna; szinte kedved kerekedik körmöddel megpróbálni, vajjon nem lehetne-e azt így is vegbevinni. Ha véletlenül, kíváncsiságból a lehulló vasforgáshoz érsz, úgy megegeti ujjaidat, hogy máskor önkénytelenül is hátrateszed kezeidet. És e melegség legfőnyesebb bizonyítéka annak a nagy erőnek, mely azt előidézte. Az esztergápadok igen különböző nagyságúak, az egyiknek pipaszárnál vékonyabb dolgokat készítenek míg a másikon méternyi átmérőjű gözshengerekről hámozzák le a durva kergét. Itt többé nem csak a henger külsejét, hanem belsejét is ki kell esztergálni, mi olyképen történik, hogy belülré is helyeznek el egy kisebb szánt vésűvel.

A másik oldalon, hosszában a gyalupadok

A munkagépeknél két eszme ragadja meg figyelmünket. Az egyik az, hogy a vas, mily könnyűen dolgozza a vasat; a másik, hogy e gépek mily szabályosan, sőt mondhatnók eszesen dolgoznak. Hogy a vas megbirkózzhatik a vassal, azt csak az aczélnak köszönhetjük, a mennyiben képesek vagyunk a puha vashól készült vésűnek, gyalunak és furónak később keménységet kölcsönözni, szóval azt megedzeni, aczélni.

A mi azonban leginkább bálumattal tölt el, az a munkagépek automatikus mozgása, érzékenysége, sőt eszéssége. Mert mi egyének nevezhetnők azt, ha az emelőgép csak oly teher emelésére vállalkozik, melyvel megbirkózni képes, különben nem veszi fel akármit csinálnak vele; ha kötélen és csigán valami terhet fel akarunk huzni, mely nehezebb, mint a mennyi a kötél vagy lánccal, ha mégis erőfeszít a dolgot — világos, hogy az el fog szakadni; nehogy egyetlen munkásoknál ez történhessenek, oly emelőgépet szerkesztettek legujjabban, mely mint mondók csak olyanba kap bele, a mit megbir; mihelyt a tárgy súlyosabb, a rugók engednek és a kerekék nem forognak. Vagy nem nevezhetnők-e azt is esznek, ha a fonó- vagy szövőgép egy állg látható selyemszál elszakadása esetében önmagától megáll és figyelmezteti a munkást a baj folkeresésére. Fentebb láttuk, hogy a gyalupép

esnek; azonban jól tudjuk, hogy a tisztán öltöző felnőttek évi fogyasztása egyre-másra 10—10 frtra tehető.

Eddig a vászon a Szepességben gyárilag készült, s azontul minden falunak és városnak megvolt e téren saját házi ipara, a melynek összes évi értéke 10—15 millió forintra bátran tehető. Ez a munkakereset, mint kész megtakarítás, kiesett nemzetgazdaságunk tárházából, s évről-évre kiesvén, ennyivel annál inkább szegényebbek vagyunk, mert e helyett ugyanazon körök a készből két árny aru pamutos külföldi tartatlan vásznat fogyasztanak. Elmondhatjuk, hogy vászon-iparunk kihalt.

S a vászon-ipar nem egyszerre halt ki nálunk, nem is oly mérvben és indokok alatt, mint sokan hiszik.

Nem csupán é egyenesen a külföldi gyártmányok behozatala ölte ki vászon-iparunkat, s különösen a házi iparilag termelt vászonkészítést; hanem inkább a mi finnyásodó igényünk, s ezzel lépést nem tartó kezdetleges kender- és lentermelésünk hanyatlása. Ezt bebizonyított. Mintegy 14—15 évvel ezelőtt, a „Vasár-

Olcsó és jó zeneművek zongorázók és énekesek számára.

Előfizetési felhívás az „APOLLO” zeneműfolyóirat VI. évfolyamára.

Midőn 1872. év január havában lapunkat megindítottuk, azon eszme lelkesített, hogy hazánkban a zeneművészetnek oly közeget teremtsünk, mely az itteni anyarú zeneirodalmi viszonyokkal szemben a hazai zeneművészetnek emeltyűjével szolgáljon.

Hazai zeneművészeink legtöbb kiadványa ugyan is nem egyéb fényes czérg alatt drága pénzben a közönségre telt silányságnál. A kiadott zeneművek esábitó czimlapja, sokat ígérő, divatos ezime alatt üres hitványság rejlik; úgy hogy a közönség többnyire csak a fényes czimlapot fizeti meg, s ezen felül, ha a megvett zene-művet használja is, ezzel csak jobb izlést teszi tönkre.

Ily viszonyok között nem esoda, ha a közönség e téren is inkább a külföldit keresi és pártolja. Az Apollo életbeléptetése által ezen bajon ohajtottunk lehetőleg segíteni. Sokat mondó fényes czimlapok mellőzésével, jó tartalom, díszes kiállítás és olcsó árra fektettük a fősúlyt.

Hogy mennyire feleltünk meg ezen feladatnak, annak megítélését a t. közönségre bizzuk, melynek meleg pártolását, daczára nyomasztó anyagi viszonyainknak immár hatodik éve évről évre mind nagyobb mértben élvezük.

Előfizetést nyitunk a folyóirat 1877. évi folyamára.

A lap tartalma: Átiratok, ábrándok, a legújabb operák, operettek; salon-, klaszikus zene; tánczeneművek; régi magyar zeneművek a legkedveltebb népdalok, a Blaháné (Soldosné) által a „Falu rosszá”-ban és más népsziművekbenekelték is, ének- és zongorára aként átírva, hogy minden dal ének nélkül is, mint zongorám külön játszható.

A lap munkatársai valamennyi jelesebb magyar zeneszerző, s több külföldi zeneíró. Az előfizetési ár az eddigi marad: egész évre 6 ft félre 3 ft. Néptanítók a folyóiratot egész évre félért, félre 2 ft 50 kr-ért kapják. Gyűjtőknek öt példányra egy tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

Tekintetbe véve, hogy éven át mintegy 70-80 zenemű jelenik meg, az előfizetési ár oly csekély, hogy a befoglalt zeneművek rendes bolti árának egy tized részét alig éri el.

A lap, úgy mint 1875 előtt ismét minden hó 1-én, és 15-én, tehát havonként kétszer fog megjelenni, 8-8 oldal zeneműtartalommal, színes borítékban.

A t. előfizetők következő rendkívüli kedvezményekben részesülnek:

Minden egy bel-mint külföldinek megjelent zeneművet az Apollo kiadóhivatala utján (Budavár, országház-utca 94. sz.) leszállított áron szerezhetnek meg. És pedig belföldi zeneműveknél 50% (fele ár), külföldiekénél 25% árcsökkentéssel. E czélból kívánatra zeneműjegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek.

A t. előfizetők később részletesen közlendő nagyobb választékban

olajszinnyomatú festmények

választhatnak ki, és pedig egy darabot csupan 2 forint, két darabot 4 forint beküldése mellett. Ezen festmények szélessége, illetőleg magassága 56 és 72 centiméter, egynek bolti ára 6 ft, s hozzájuk különösen készített, szinte rendkívül olcsó aranykeretekben bármely szalonnak díszre valók.

A kiadóhivatal a t. előfizetőknek minden a zenei szakmába vágó megbízásait, u. m. új vagy kijátszott zongorák, továbbá harmonikumok, mindenféle vonós-és fuvóhangszerek, citerák, czimbalomok s minden ezekhez tartozó szerek u. m. burkok, hegedűtökök, hangvillák, akkord-igánolók stb. megvásárlására vonatkozó megrendeléseit készséggel teljesíti. Összekötéseit a legmegbízhatóbb fővárosi üzlekekkel biztosítékul szolgálhat arra nézve, hogy a t. megrendelők gyári áron jussanak a megrendelt birtokába, s a megrendelt tárgy más hason áru tárgyak közül gondal kiválasztott legyen.

Igen alkalmas karácsonyi, ujévi, név- s születésnap ajándék!

Leszállított áron megrendelhető az Apollo eddig megjelent öt évi folyama.

400 zenemű 968 oldal terjedelmű.

Az első kötet 196 oldalon 110 zeneművet, a második kötet 192 oldalon 86 zeneművet, a harmadik kötet 196 oldalon 76 zeneművet, a negyedik kötet 192 oldalon 63 zeneművet, végre az ötödik kötet 192 oldalon 65 zeneművet tartalmaz.

Bármely egy kötet leszállított ára 5 forint osztr. értékben.

Table with 4 columns: quantity, price per copy, total price, and other details.

Diszes kötésben minden kötet egy forinttal, arany metszéssel 2 forinttal drágább.

Ezen 400 zenemű tehát összesen csak 18 frtba kerül, míg külön-külön vásárolva, ugyanaz bolti ára legalább is 200 frtba kerülne.

Szinte igen ajánlhatók a fenti czélra a következő zeneművek is:

- 1. Élet és szerelem. Pályanyertes keringő Büky Györgytől.
2. Arany chignon. Francia négyes, Jonás Emil operetteje dallamaiból szerkesztő Nagy Béla. Ára 60 kr.
3. Száz szűz. Francia négyes, Lecocq Károly operetteje dallamaiból szerkesztő Hölzl Lőrincz.
4. Sípok Antal „Magyar lantja” legkedveltebb magyar népdalok elegans salon átiratban. 2 füzet. Egynek ára 1 ft 60 kr.
5. Hova iszik olyan szaporán? Ki volt itt? Volt nekem szeretőm. Csárdás. Tiszta Madártól. Ára 60 kr.
6. Hogyha nekem olyan rózsám volna. Ez az utca végig síros. Csárdás. Tiszta Madártól. Ára 60 kr.
7. Ünnepi zene. Petényi Oktávtól. Ára 60 kr.
8. Nocturne. Michalovits Ödöntől. (1873 márczius 21-én játszotta nyilvánosan Liszt Ferencz.) Ára 60 kr.
Az Apollo előfizetői, úgy szinte az eddig megjelent kötetek bármelyikének megrendelői ezen igen diszes kiállítású zeneműveket (melyek közül az 1. 2. 3. 4. alatti elegans szinnyomatú képes czimlappal ellátva) fele áron rendelhetik meg. Minden megrendelés az Apollo kiadóhivatalához (Budapest, országház-utca 94. sz.) intézendő. A megrendelés legezésérlebben posta utalványozás utján tehető.

Az „APOLLO” kiadóhivatala.

2771

DERRA SÁNDOR vésnök. Budapest, Dorottya-utca (Wurmház.)

Emmer es. k. udv. Stefansplatz Nr. 7. Richard szállító, erzsbischönlisches Palais. Karácsonyi és ujévi ajándékait.

Borsepröt minden memységben, folyékony, sajtolt és száraz állapotban. Rósa L. E. vegyszertári termékek gyára Budapest.

REICHARD LIPÓT 2617 Bécs, VIII. Alserstrasse 17. nagyban és kicsinyben, jól felszerelt raktár saját gyártmányokból.

Az érmekek, ásványok és régiségek irodája a régi Lloyd-épületben. Pénzek- és érmekek; mindenféle ritka régiségek, mindennemű madár-és állat-szemek.

LATZKOVITS A. Budapest, váci-utca 18-ik szám. „Nemzeti szálloda” épületében. Uri divat- és női pipereárak-raktárát.

Valódi kínai, japáni különlegességek elefántcsont-, bronz-, porcellán- és vieuxlaque-ból. A házi kenyelem eszközei.

Szabadékozott széna-sajtókat kettős működéssel, különösen jó és egyszerű szerkezettel, melyekszéna és szalma továbbítására igen előnyösek.

MARTON ALAJOS karácsonyi kedves meglepetések gazdag választéku legújabb diszmit-cikkeit. RAKTÁR: Budapest, váci-utca. Vidéki megbízásokra különös gond fordítatik.

„KÖNYVÉSZETI HIRNÖK” Az irodalom iránt érdeklődők, olvasóköriök, egyletek sat. figyelmébe! Az alulírt ügynökség, mely által legelőcsöbben alapítottak, kiegészítettnek és rendeztetnek magános és nyilvános könyvtárak, jövő évi január hótól kezdve egy folyó könyvárjegyzéket.

Semmi sem jobb a haj növésének fenntartására és előmozdítására. Rezeda-fodrozó-pomádé hullámos alakot kölcsönöz és a legkésőbb korig megvédi a megcsúlést ellen. POLT KÁROLY Főraktár: Budapest, király-utca 7. sz.

Alkalmas karácsonyi és ujévi ajándékok az 1877. január 2-diki húzásokra kaphatók: Hitelsorsjegy-igérvények, igérvények bécsi-sorsjegyekre. LUEFF M., illatszerkereskedésében Budapest, dorottya-utca 3. sz.

Háztartásoknak LOUISENGLÜCK-SZALONSZÉN ajánlatik a legjobb poroz. Gutmann testvérek köszén-telepei. Zweig Lajos, mérleg-utca 2.

WISSNYEY GYULA A. Budapest, váci-utca 11-ik szám, ajánlja dús raktárát legújabb női pipere árnból, u. m. Fichak és Chemistek a legelőcsöbben formákban, fej és nyakosokrol.

SCHUNDA V. J. cs. és kir. udvari hangszergyáros Budapest, magyar-utca 17. sz. saját ház ajánlja az általa ujonnan feltalált Terz-czimbalomokat, mely kitűnő kellemes hangja és onnos alakja, valamint olcsósága által az általános kiskedveltségnek örvend.

Karácsonyi és ujévi ajándékok felette alkalmas,

legújabb divat szerinti pongyolafejtők és fejékek, színházi capichonok, fűhús és mellidiszek, színes selyem és csipkés nyakkötők, különféle készületek, szoborok stb., urli nyakkötők és csokrok nagy választékban és igen jutányos árakon kaphatók 2708

Szilády Béla

csipke, himézsek és fehéradó raktárában, Budapest, IV. ker., kigyó-utca 2-ik sz. a.

Tausig József és Társa
tükrök- és aranyozott áruk gyári raktára
Karácsonyi és ujévi ajándékokra alkalmas, színesen festett raktári tükrök, kőből aranyban, díszes és fekete-ban, arany kereteket, consol-asztalokat, öltözőkő tole-letre-tükröket, bronz és kristály-esszéket, legújabb és legdivatósabb tükrökben; továbbá hátszoba- és petróleum-fűgőlámpákat, olaj-szín nyomató képeket, legújabb eredeti-olajfestményeket, mint szin-ten a legújabbat íveg fényképek-ben. Mindennemű fénykép- és fest-mény keretek aranyban, fekete és aranyban, díszes és faragott fából. Ugyancsak aranyozó munkák és mindennemű javítások elfogadottak a legelőszobában, legjobban és leg-gyorsabban teljesítenek.

Mint igen alkalmas **karácsonyi és ujévi ajándékok** ajánlatnak **CALDERONI és TÁRSÁTÓL** látványos, Budapestben, Váci-utczában: **stereoscop-készületek,** 12 képpel 2 fittől 10 fittig. — Forgatható stereoscop-készületek 25, 50 és 100 képre 25 fittől 100 fittig. — Varázslámpák 12 képpel 3 fittől 50 fittől 10 fittig. — Görcsök 6 fittől 50 fittig.

Színházi látcsók
5 fittől 20 fittig. — Tábori látcsók 15 fittől 50 fittig. — Rajzeszközök 2 fittől 50 fittől 30 fittig. — Légnyomó, hőmérők. — Szemüvegek, csipetők, lorg-ettek stb. Továbbá ajánlatnak a **természettani mű- és tanszer-raktárunk** által a Miatyánk-utczában, Deák-Ferenc-utca sarokházában:
Föld- és éggömbök 60 krtól 500 fittig. — Természet- és vegytani ké-születek. — Gőz- és villámgepek. — Locomotivok. — Fröbel-féle játékok. Asvány-, bogár-, lepke- és kagyló-gyűjtemények. — Kétféle állatok stb. stb. **Írásbeli megbízások legpontosabban eszközöltetnek.**
Arányzók kérmente küldetnek. 2732

PÉNZ
6-os kamatra földirtokok, uradalmak, és bérházak, ugyancsak közégi kölcsönök egész Ausztria-Magyarország és Erdély számára, bármely összegben. 64 féléves rész-letekben visszafizetésre folyókat kaphatók befizet. után. Es-Comptoir und Escomptevermittlung, Comptoir in Wien, Stadt, Schottenhof, 12. Stiege, Thür 8. Levelek bérmentve és német nyel-ven kéretnek intézettel. 2735

T. cz. Török József urnak Budapestben.
Juhászunk négy hét óta köszvényben szenvedett, minden lehető szerteket felhasznált, még a gyepternek is kellett számára írt készítenie, mért is nevétség tárgyá lett, hogy magát ily kezekre bízta. Végre rábeszéltem őt, hogy a nekie már hetek óta ajánlott **köszvényvászna**t használja, és Istennek hála, már négy nap használata után csizmái felhuzható és ismét a juhászatba mehetett, hol már négy hete nem volt. **Dicső eszme volt ezen köszvényvászna** feltalálása. Isten jutalmazza meg a fel-találót, ki oly sok ember szenvedését enyhíti.
Kérek egy szegény anyá részére egy darab **köszvényvászna**t az ide mellé-kelt összegért e cím alatt küldeni:
Czikovic Ignác,
gazdász, Fülöp-majorban, u. p. Nagy-Kanizsa.

KIVONAT a karácsonyi ajándékok cikksorozatából.
(Minden kornak megfelelőleg.)
- zabott áruk minden egyes tárgyon láthatók.

80 kr. Helicoptere, olasz szerkesztő, könnyű párisi repülőgépe, mely a szobában ma-dár módjára körülrepül.
70 kr. észak-északi tájkép, mely jege-csúcsok tolymá egy jege-csúcsban képződik.
Varázslámpák, csupa vízzel fel-töltendő, 60 krtól 4 fittig. — Varázslámpák 30 kr. — Kétféle tollárú szelvény 75 kr.
1.50 Barocscop, új, nem legelőszobá-hoz való.
19 fittig. Pedometér, távmérő, egyelőző ré-vel.
14 órasólynakra lá-ba-lyuk: 10 fittig. — 12 fittig. — 15 fittig. — 18 fittig. — 20 fittig. — 25 fittig. — 30 fittig. — 35 fittig. — 40 fittig. — 45 fittig. — 50 fittig. — 55 fittig. — 60 fittig. — 65 fittig. — 70 fittig. — 75 fittig. — 80 fittig. — 85 fittig. — 90 fittig. — 95 fittig. — 100 fittig. — 105 fittig. — 110 fittig. — 115 fittig. — 120 fittig. — 125 fittig. — 130 fittig. — 135 fittig. — 140 fittig. — 145 fittig. — 150 fittig. — 155 fittig. — 160 fittig. — 165 fittig. — 170 fittig. — 175 fittig. — 180 fittig. — 185 fittig. — 190 fittig. — 195 fittig. — 200 fittig. — 205 fittig. — 210 fittig. — 215 fittig. — 220 fittig. — 225 fittig. — 230 fittig. — 235 fittig. — 240 fittig. — 245 fittig. — 250 fittig. — 255 fittig. — 260 fittig. — 265 fittig. — 270 fittig. — 275 fittig. — 280 fittig. — 285 fittig. — 290 fittig. — 295 fittig. — 300 fittig. — 305 fittig. — 310 fittig. — 315 fittig. — 320 fittig. — 325 fittig. — 330 fittig. — 335 fittig. — 340 fittig. — 345 fittig. — 350 fittig. — 355 fittig. — 360 fittig. — 365 fittig. — 370 fittig. — 375 fittig. — 380 fittig. — 385 fittig. — 390 fittig. — 395 fittig. — 400 fittig. — 405 fittig. — 410 fittig. — 415 fittig. — 420 fittig. — 425 fittig. — 430 fittig. — 435 fittig. — 440 fittig. — 445 fittig. — 450 fittig. — 455 fittig. — 460 fittig. — 465 fittig. — 470 fittig. — 475 fittig. — 480 fittig. — 485 fittig. — 490 fittig. — 495 fittig. — 500 fittig. — 505 fittig. — 510 fittig. — 515 fittig. — 520 fittig. — 525 fittig. — 530 fittig. — 535 fittig. — 540 fittig. — 545 fittig. — 550 fittig. — 555 fittig. — 560 fittig. — 565 fittig. — 570 fittig. — 575 fittig. — 580 fittig. — 585 fittig. — 590 fittig. — 595 fittig. — 600 fittig. — 605 fittig. — 610 fittig. — 615 fittig. — 620 fittig. — 625 fittig. — 630 fittig. — 635 fittig. — 640 fittig. — 645 fittig. — 650 fittig. — 655 fittig. — 660 fittig. — 665 fittig. — 670 fittig. — 675 fittig. — 680 fittig. — 685 fittig. — 690 fittig. — 695 fittig. — 700 fittig. — 705 fittig. — 710 fittig. — 715 fittig. — 720 fittig. — 725 fittig. — 730 fittig. — 735 fittig. — 740 fittig. — 745 fittig. — 750 fittig. — 755 fittig. — 760 fittig. — 765 fittig. — 770 fittig. — 775 fittig. — 780 fittig. — 785 fittig. — 790 fittig. — 795 fittig. — 800 fittig. — 805 fittig. — 810 fittig. — 815 fittig. — 820 fittig. — 825 fittig. — 830 fittig. — 835 fittig. — 840 fittig. — 845 fittig. — 850 fittig. — 855 fittig. — 860 fittig. — 865 fittig. — 870 fittig. — 875 fittig. — 880 fittig. — 885 fittig. — 890 fittig. — 895 fittig. — 900 fittig. — 905 fittig. — 910 fittig. — 915 fittig. — 920 fittig. — 925 fittig. — 930 fittig. — 935 fittig. — 940 fittig. — 945 fittig. — 950 fittig. — 955 fittig. — 960 fittig. — 965 fittig. — 970 fittig. — 975 fittig. — 980 fittig. — 985 fittig. — 990 fittig. — 995 fittig. — 1000 fittig.

Olecsobb, jobb és szebb mint bárhol!
NŐI ruhakelmék
legújabb divat szerinti ruhák
Hamburg Adolff
Nagy-díjazott-Érdem-rendes
Budapest, Koronaherczog-utca 8 sz.
Mintaképviseletet látogathatók

Temesváry Móricz
cipő-gyára
Budapest, Kerepesi-út 14. sz.
Hölgyeknek:
Fűző, topán, erős bőrből lakkorral és színezett kettős talppal erős időre. 2 fitt 70 kr.
Topán gummihúzóval a lakkorral finom bőrből, kettős talppal erős. 2 fitt 90 kr.
Uranak:
Topán borjú- vagy bagariabőrű, színezve, csavarmunka igen erős. 3 fitt 80 kr.
Ugyanev erős lakkból 4 fitt 80 kr.
Osztala vízhatlan kettős bagariabőrű háromszoros csavart kettős talppal. 3 fitt 80 kr.
Megrendelés a pénz beküldése vagy postai utánvétele mellett a legelőszobában teljesítenek.
Arányzók kívánatra legyen.

Halljuk!
Megjelenik és minden hazai könyvkereskedésben kapható:
Halljuk a szep szót 2 Magyar felköszöntő (tízast) könyv szerkesztette Wajdits József és Balogh Lajos. Második javított és teljesebben bővített kiadás. A díszes keménykötésű könyvnek ára 1 fitt 80 kr.
Rajta nek vigadjunk! Kétféle díszes alkony, ötödik bővített kiadás. 1 fitt 80 kr., diszkótesztben 2 fitt 80 kr.
Rajta nek vigadjunk! Magyar alkony olcsó kiadás, kötve 90 kr.
Rajta nek vigadjunk! Miniatűr kézikönyv, magyar hölgyek számára, gyártotta Wajdits József. Ára az 500 lapos verzió színes rajtokkal ellátott könyvnek 1 fitt 80 kr. Aranybetűs diszkótesztben 2 fitt 80 kr.
Rajta nek vigadjunk! Lakatos Sándor táncműve díszes címborítékkal. Keménykötésű mű 1 fitt 40 kr.
Egyre fin 5 piros és fekete díszes. Magyarországi a német költészet története, díszes kiállításban fűzve 1 fitt 80 kr., olcsó diszkótesztben aranyozva 2 fitt 80 kr.
Wajdits József „Képes népművészet” 1877-ik évre, megjelenik 50,000 példányban, kötve 50 fittig 40, kis kiadás 25 kr.
Postai rendelések a levél vétele után azonnal teljesítenek.
2797-9 Wajdits József, Klyayklyay 3. Számszám.

VASÁRNAPI UJSÁG

Előfizetési feltételek: **VASÁRNAPI UJSÁG** és **POLITIKAI UJDONSÁGOK** együtt: **éves árva... 12 fitt** félre... 6 * **Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG:** **éves árva... 8 fitt** félre... 4 * **Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK:** **éves árva... 6 fitt** félre... 3 *

52. szám. — 1876. Budapest, december 24. XXXIII. évfolyam.

STORNO FERENCZ ÉS A PANNONHALMI SZÉKESEGYHÁZ.

Ha gyakran halljuk a panaszt, nincs kifejtett művészetünk, szintoly gyakori s talán méltóbb a másik: nincs műpártolás, s művészeink kénytelenek külföldre szorolni, itthon nem foglalkoztatja őket senki.

A kormány tesz valami keveset, a mit tehet, a szűkösen kiszabott államsze-gélyből a művészek foglalkoztatására és képzésére. S vannak főpapok, kik legalább az egyházi építészet és festészet terén, elődeik hagyományos műpártolásától nem térnek el. Ennyi jóformán mindaz, a mi e tekintetben történik.

Aránylag a legtöbb mozgalmat e részben az egyházi tereen találjuk, hol egyes főpapok ma is, emlékszerű munkákkal foglalnak el egyes művészeket; és a hol ilyen lendület mutatkozik, ott azonnal meg is találni a hozzá való embert, csak keresni kell. Ilyen művészt talált az ország bibornok primása Lippert József,ilyent Ipolyi püspök és a pannonhalmi főpáti id. Storno Ferenc hazánkfiában, kit a magyar közönség már régen ismer munkái-ból, s kit most arcképpel és életrajzzal mutattunk be lapunk barátainak.

Storno elődei Tessin svájci kanton Soldano községéből eredtek. Egyik őse Landshutban telepedett le Bajorországban, hol Hagen nevi nyomdász leányát vette el, s e házasságból 24 fiok és egy leányuk született. Storno öregatyja, e fiuk egyike, Bécsből nősült; egyik fiúve a Hagen nyomdászt vette át, a harmadik pappá lett, a többiek mindenféle elszéledtek. Storno atya sok hányattatás után Kismar-tonba került, hol egy bécsi nővel kelt egybe, s e házasságból született művésztünk 1820-ban; de már 3-dik évében Kismar-tonból Landshutba mentek szülei, hogy ott örökségüket átvegyék, s velök Ferenc fiuk is egész 25-dik éveig szülő hazáján kívül maradt.

Már kora ifjúságában legnagyobb örömet szerzett neki a képek látása, folyvást rajzolt, faragásált, idomított. Serdülő kora szerencsésére összeesett uj hazájának, Bajorországnak művészi emelkedésével, I. Lajos király korszakával.

München, s az ottani műremekek be-nyomásai oly hatással voltak reá, hogy ő is a művészi pályára szánta magát. Atyját már 10 éves korában (1830-ban) elveszít-vén, sok nehézséggel kelle küzdenie. De ez nem verte le őt. Minden idejét a műaka-demian és műcsarnokokban töltte s egész lelkesedéssel csüngött választott pályáján.

25 éves volt, midőn (1845-ben) hazá-jába, mintegy titkos ösztön által vezetve, visszatért. Kismartonban sem rokont, sem ismerőt nem találva, Sopronban telepedett le. Itt csakhamar figyelmessé lettek raj-zolás és festésbeli képességére, s akadtak

STORNO FERENCZ.